

Nr. 194 - 11. OKTOBER 1997

DAGNY JOENSEN

Eyðun Johannesen, leikstjóri, er í lötuni í Føroyum, her hann m.a. fyrirleikar uppsetingina av Shakespear-leikinum „Dreymur jóansøkunátt“, sum Axel Tór-garð hevur umsett.

Eyðun Johannesen kemur heim at seta leikin upp, í sambandi við 20 ára stovningardagin hjá Grímu, ið leikstjórin sum kunnugt tók stig til.

Í leikinum verða einir 10 - 12 leikarar, og væntandi verður frumsýningin 5. mars næsta ár.

Sosíalúrin tosaði við Eyðun Johannesen í sambandi við at Dario Fo, víðagitni leikritahøvundurin fekk virðisløn Nobels, sum er 7,5 mió, svenskar krónur.

Eyðun hevur einamest verið við til at gera Dario Fo kendan í Føroyum. Henda leikritahøvundurin hava føroyingar tikið til sín, fyrri á skemtiligan hátt at fáa áskoðaran at taka ímóti leik- um við álvarsligum innihaldi.

Tað undraði meg, tá eg frætti at Dario Fo hevði fingið virðislønina, at tað var ein dramatíkari sum fekk hana, sigur Eyðun Johannesen.

Avdúkaði muturgølar í Italia

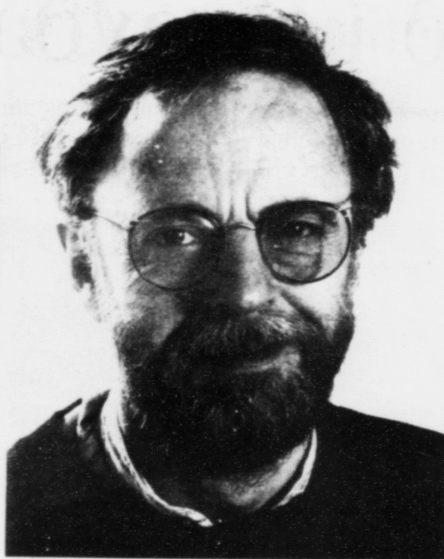
Hinvegin, so hugsaði eg, at um nakar sjónleikhúsmáður og dramatíkari skuldi fáa hana, so var Dario Fo sjálvskrivaður. Eg hugsi eisini at ein atvold til tað er, at Dario Fo um nakar í sekstí- árunum fór undir uppperðina við Mafiu-felagsskapin og at avdúka mutur í almennum umsitingini í Itali.

Hetta gjørdi hann uttan um partapolitikk og tær víðgongdu rørlurnar, bæði á vinstra- og høgravonginum í Italia.

Eg giti mær eisini til, at Dario Fo hevur fingið virðislønina fyrri at hava brúkt listina sum stríðsamboð, men eisini fyrri silt arbeði sum listarligur visundamaður og granskari, sigur Eyðun Johannesen.

Leikstjórin sigur, at tilfar- ið sum Dario Fo hevur ar-

Eyðun Johannesen, leikstjóri: Dario Fo er um nakar leikritahøvundur sjálvskrivaður at fáa virðislønina

Dario Fo fingið virðisløn Nobels:

- Eg eri errin av honum og stoltur mína vegna

- Hann er undangongumaður í at avdúka muturgølar í Italia, og hevur á henda hátt gjørt græsrotarbeiði, sigur Eyðun Johannesen um Dario Fo, sum hann fyrri 30 árum síðan gjørdi kendan í Føroyum við leikuppsetingini „Tjóðar, lík og sælar kvinnur“

beitt við er visundalig granskning um ítalskar fólka- siðir í samband við trúgv og politikk.

Harnæst hevur Dario Fo endurreist gamla ítalska sjónleiksiðin „Comedia del' Arte“.

Út frá hansara arbeði er hesin leikháttur spjaddur til europeiska meginlandið, og víða um í heiminum. T.d. eru leikbólar í USA, sum framføra „Comedia del' Arte“, og tað er ivaleyst eisini eitt úrslit av arbeðinum hjá Dario Fo, sigur Eyðun Johannesen.

Granskari og visundamaður

Annað arbeði hjá kenda leikritahøvundanum veit Eyðun Johannesen at siga, at Dario Fo er limur í síð- søguligum granskningar- bóli í Sameindu Tjóða, sum granskari í síðsøguni innan sjónleik langt aftur í tíðina.

Nógv av tí, sum er komið frá hesum arbeðsbólki hava vit onga vitan havt um áður, eitt nú um, hvussu leiksiðir eru íkomnir og hvørja ávirk-

an tað hevur havt á fólk, sigur Eyðun.

Fyrstu ferð Dario Fo leikur varð framførdur í Føroy- um var í 1969, var tað við Eyðuni Johannesen sum leikstjóri.

Eyðun hevði tá verið á skeið hjá Dario Fo á Leik- húsinum Odin í Holsterbro, har Dario Fo hevur havt nær tilknýti, og hevur skipað fyrri skeið o.t. í seksti- og sjevtíárunum.

Eyðkenni fyrri hansara skeiðleiðslu var sjálvandi, at hann var bæði leikrita- høvundur og útinnandi sjónleikar, men Dario Fo er eisini útbúgvinn arkitektúr, og hann varen frálíkur tek- nari, sigur Eyðun.

Um hansara framúrskar- andi frásøgukynstur, sigur Eyðun, at Dario Fo megnar at siga frá djúpumog tor- greiddum málum á slíkan hátt, at tað stendur klárt fyrri áskoðaranum.

Grovur í frásøgukynstri

Hóast hann ofta er grovur og blasfemiskur í síni frá-

søgn, so dugir hann at vera tað, uttan tó at virka guðs- spottandi.

Hansara filosofi er, at látur gevur betur atgongd til menniskjuni enn álvarsemi.

Hann er førur fyrri at húðfletta myndugleika- trúgvvar persónar og makt- menniskju. Hetta ger hann so meistarliga, at teir standa blottaðir, sigur Eyðun, sum hevur stóra virðing fyrri hesi eldsál.

Stríðist framhaldandi

Hóast hann er vordin víða gitin, heldur hann fram at stríðast, og vil ikki gevast áður enn mutur og annar rotinskapur er avdúkaður.

Hann er undangongu- maður fyrri at avdúka munt- urgølar Italia, og hevur gjørt græsrotarbeiði á hes- um øki, sigur Eyðun Jo- hannesen, sum í hesum við- fangi sigur, at hann er glaður virðisløntakarans vegna, og stoltur av at hava verið tann, sum gjørdi leikrita- høvundan kendan í Føroy- um.

Heimskendur professari vitjar

Fróðskaparsetur Føroya hevur fingið vitjan av russiskum professara, sum skal halda fyrilestur um nýggja ættar- liðið av tvímálsligum orðabókum

Heimskendi skandinavia- serfrøðingurin, russarin Valerij P. Berkov úr St. Pætursborg vitjar Fróðskapar- setrið í døgnum 10. til 14. oktober. Valerij Berkov er professari í norðurlandskari málgranskning á lærda háskúlanum í St. Pætursborg. Síðan 1. aug. 1994 hevur hann verið 2. professari á stovninum fyrri nordistikk og bókmentir á lærda háskúlanum í Oslo.

Fyrilestur á Føroya- málsdeildini

Mánakvöldið 13. okt. kl. 20.00 fer Valerij Berkov at halda fyrilestur á Føroya- málsdeildini. Fyrilesturinn, sum verður á norskskum, ber heitið: »En ny generations tospråklige ordbøger«.

Fyrilestrarevnið lýsir hann so: Dagsins tvímáls- ligu orðabøkur svara ikki nógvum av teimum spurningum, brúkarin setur. Hetta kemst lutvíst av íbygdu brekunum í orðabókum, og lutvíst av sera óhepnari siðvenju. Í fyrilestrinum verður dentur lagdur á spurningar viðvíkjandi kulturinformasjon, ekviva- lentloysi, ymiskar grama- tikkir fyrri av- og innkoding av teksti. At enda verður eisini spurningurin viðvík- andi teldum og orðabóka- gerð tikið til viðgerðar.

Vitjað í Íslandi

Valerij Berkov kemur higar úr Íslandi, har hann hevur vitjað Háskóla Íslands og hildið fyrilestrar. Hann er 68 ára gamal, og er útbúgvinn málgranskari á lærda háskúlanum í St. Pætursborg. Vardi í 1955 Dr. Art.-ritgerð sína um *diatesutýðningin av refleksivum sagnorðum í gomlum íslenskum og nútíðar norskskum*. Í 1971 vardi hann Dr. Philol.-ritgerð sína um *trupulleikarnar í tvímálsligari orðabókgerð*.

Viðger føroyska málið í russiskum stórverki

Hansara starv við norðurlandskum máli og bókment- um er sera umfatandi, og í høvuðsheitum er talan um orðabókgerð og ritgerðir um mál. Hann hevur givið út ikki færri enn 14 stórar bøkur, harav tær flestu um- røða norðurlandsku málini. Í teirri 13. bókin, sum kom út í St. Pætursborg 1996, er m.a. ein nágreinilig viðgerð av føroyskum máli; tann fyrsta av sínum slag á russ- iskum.

Høgt virður persónur

Valerij Berkov hevur starv- ast á lærda háskúlanum í St. Pætursborg, á stovninum fyrri russiskum í Bergen og nú á lærda háskúlanum í Oslo. Harumframt hevur hann verið við at ritstjórn fleiri orðabókum. Í 1988 varð hann valdur til út- landskan lim í *Det Norske Videnskaps-Akademi*, og sama ár varð hann heiðraður við almennu 1. virðisløn fyrri besta vísindaliga avrik: Russisk-norsk orðabók.

So seint sum í september í ár fekk Valerij eina høgt metta norska virðisløn »Akademika-prisen«, sum verður latin tí, sum í altjóða høpi hevur lagt serliga orku í at breiða út kunneleika um norskan yrkisbókmentir, granskning og fagurbók- mentir.

SÚKKLUR

* allar stæddir
* nógv
slæg
& bert
tær
bestu

FIRMA

JOHN W. THOMSEN

Box 10 - 700 Klaksvík
Tlf. 55858 - Fax 57878